

Thuisopdracht # 8

Deze thuisopdracht gaat over het bovenlicht. Leuk en leerzaam!

Een bovenlicht is het raam dat zich boven de (voor)deur van een gebouw bevindt. Zo'n raam zorgt dat er licht binnenvalt in de zich achter de deur bevindende gang.

Rond de 17 e eeuw werden de eerste huizen gebouwd met een gang. Voor die tijd bevond je je bij het binnengaan van het huis direct in de woonkamer en viel je als het ware met de deur in huis. In veel landen is dat overigens nog steeds zo. De ramen van de 17-eeuwse huizen bestonden meestal uit glas-in-loodramen, bestaande uit een heleboel kleine ruitjes. Ze konden toen nog geen grote ruiten maken. Wat later in de 17e eeuw kwamen de eerste houten sponningen in gebruik. Deze houten sponningen waren goedkoper dan lood. Wel bleven de ruitjes nog steeds behoorlijk klein.

Het is altijd moeilijk om te bepalen hoe oud zo'n bovenlicht is. Je ziet maar heel weinig dat het bovenlicht uit de zelfde periode als de bouwperiode van het huis komt. De houten

snijramen waren vaak niet erg duurzaam en na verloop van tijd moest het bovenlicht dan ook worden vervangen. Het nieuwe bovenlicht werd dan vaak aangepast aan de mode van die tijd.

Ook in Elburg zijn er een paar hele mooie bovenlichten. De pijlen verwijzen naar de 7 Provinciën. Boven in een ruitteken. Het acanthusblad boven vormt hartjes. Onderin verbeeldt het de ING-rune. (<https://runen-cursus.nl/runen/inguz/>)

Smedestraat 10 te Elburg.

Jufferenstraat 1, Elburg, 8081 CP,
Elburg, Gelderland, Nederland,
Maker: J. van Galen
Bron: Rijksdienst voor het Cultureel
Erfgoed

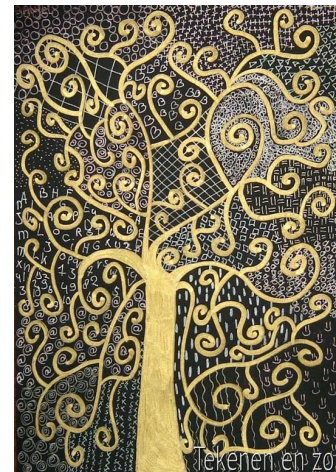
Ook zie je vaak de levensboom in het bovenlicht. Voor de meeste mensen is de levensboom de meest bekende figuur in het bovenlicht. Dit komt vooral omdat die in het midden van de 19e eeuw populair werden en massaal werden aangebracht boven de voordeur. Al deze levensbomen hebben hun eigen bijzondere kenmerken. Verder is het nog zo dat, afhankelijk van de hoogte van het raam, de boom naar wens kon worden uitgerekt of ingekort. De voorstelling werd dan aan de grootte en de vorm van het raam aangepast.

In veel van deze bomen hangen twee klokjes, die vermoedelijk te zien zijn als opvolgers van de begeleidingsvogeltjes. Maar ook in deze gietijzeren boompjes zit nog behoorlijk wat variatie. Naast de gietijzeren exemplaren zijn er ook nog tal van houten levensbomen bewaard en ook in het stucwerk komen we de symboliek ervan tegen. De levensboom komt je ook veel tegen in borduurwerk. De boom wordt van oudsher gebruikt als symbool van het leven zelf. In elk jaargetijde ziet de boom er immers anders uit. Zo zie je de boom in de lente, zomer, herfst en winter telkens in een andere verschijning. De mensen zien de boom zo ook als een teken voor hun eigen leven, namelijk van kind, puber en jongvolwassene, de bloei van het leven en de ouderdom. Museum Elburg heeft ook een heel bijzonder bovenlicht. Dit Bovenlicht komt oorspronkelijk uit het voormalige woonhuis van Admiraal van Kinsbergen.

Ga maar eens een wandeling in Elburg maken op zoek naar verschillende bovenlichten. Je kunt ze natekenen of fotograferen. Zet het adres er steeds bij. Hierna ga je thuis zelf een ontwerp maken voor een bovenlicht. Je mag zelf kiezen voor welke vorm van het raam je kiest. Natuurlijk hoef je niet te kiezen voor een levensboom en mag je echt een eigen ontwerp maken. Je materiaal en ondergrond mag je zelf verzinnen.

Levensboom van
Gustav Klimt

Gouden levensboom op zwart
papier naar voorbeeld van
Gustav Klimt.

Zorg dat er wel licht door jouw 'raam' kan vallen.

Je mag een foto van je kunstwerk naar museum Elburg sturen (info@museumelburg.nl). Ook mag je je werkstuk opsturen of als we weer open zijn afgeven. (Jufferenstraat 6-8, 8081CR Elburg)

De mooiste ontwerpen worden deze zomer op de beletage van Museum Elburg opgehangen!
Doe je best!